

da največ uporabljana določila kazenskega zakona so jako raztezna, ter da skoraj ni moči dati jim konkretnije in konciznejše oblike. Obča je torej zahteva, da se objektivno postopanje reformuje ter obdâ z garancijami proti krivi uporabi, da se tako odstrani nevarnost, katera preti tiskovni svobodi po njem, če se ohrani v denašnji obliki.

Odprave objektivnega postopanja ni zagovarjati, tem manj, ker ni avstrijska specijaliteta. Da pa ga je treba in moči preustrojiti, o tem se menda vsakedor prepriča prej ali slej.

Dr. F.

O davčni kazni za prikritje najemščine.

Kakor zakoni sploh postavljajo kazni prestopkom svojih zapovedij ali prepovedij, tako tudi patent o domarini z dne 23. februarja 1820, zb. pol. zak. zv. 47, določa v §-u 11. za prikritje najemščine, katero veli „resnično in vestno“ izpovedati, globo, ki je večja in manjša po meri prikrite najemščine.

Omenjeni § 11. slove:

„Ako se dozve prikritje najemščine, mora lastnik najemščino vse hiše ali nje dela, vso ali deloma plačati kot globo in sicer po tem, kakor se prikritje raztega na vso hišo ali le na nje del, na vso najemščino ali nje del; ta znesek pripade ovadniku takega prikritja. Vrh tega pa je za ves čas, kateri se je prikrivalo, plačati še pripadajoči dvojni davek v državno blagajnico. — Tudi zapadejo razmerni kazni stranke, katere so nerresnične izpovedi potrdile kot resnične.“

Z navedenim patentom se je namreč uvedla za vsa popolnoma ali deloma v najem dana prebivatna poslopja takozvana najemna domarina, katero je zadnjič zakon z dne 9. februarja 1882. l., drž. zak. št. 17, razširil na vsa poslopja a) po takih krajih, koder so vsa poslopja ali jih je vsaj polovica in razun tega polovica prebivatnih delov v najemu, donašajoč najemščino; ali b)

poslopja, ki niso v takih krajih, a to vsa ali deloma v najemu; med temi pa ostanejo v porazredni domarini poslopja, ki nimajo več od treh prebivatnih delov, ki so uvrščena v najnižjih treh razredih tarife za porazredno domarino, ki v njih gospodar sam stanuje in so le deloma v najem dana.

Predmet najemni domarini je po §§ 3., 5., 9. istega patenta in § 10. pouka k njemu (dvor. pis. dekr. z dne 26. junija 1820, zb. pol. zak. zv. 47. dod. 7) jednoletna najemščina, katero dejanski prinaša res oddano, poslopje ali katero bi, v navadnih razmerah oddano, lahko prinašalo, ali katero lastnik dobiva posredno kot prihranilo, kedar sam v njem stanuje.

Ta davek naklada se na vsako poslopje, katero se dejanski uporablja, ne more ga torej nikakeršna zasebna pogodba ali naredba odtegniti državni blagajnici. Kakor namreč po § 9. naved. patenta lastnik, oziroma stalni uživalec hiše mora obdavčiti svoje stanovanje v njej, dasi mu ne prinaša najemščine; kakor se ga nadalje (po §-u 3. istega patenta, po §§ 35—42. naved. pouka in § 25. posebnega pouka za hišne gospodarje, kako treba napravljati in predlagati najemščinske izpovedi) lahko primora, da tudi od stanovanj, katera je oddal popolnem pod ceno, plača davek po danem primeru: istotako dolžan je obdavčiti stanovanja, katera je po zasebni pogodbi ali naredbi brezplačno prepustil v porabo.

Podlogo odmeri najemne domarine daje najemščinska izpoved, katero napraviti ter davčnemu oblastvu predložiti tiče lastniku, oziroma stalnemu uživalcu dotične hiše. Kako pa je napraviti to izpoved, določujeta §§ 13. in 14. pouka za gospodarje, katera velita: „Najemščino je za vsako stanovanje povse in za vsak, gotovi stranki oddani skladni del hiše povse tako nastaviti, kakeršna pride na posamezne zakonite, ali koder takih ni, na običajne najemne dobe, in celotno na leto (v katerem se izpoveduje za nastopno davčno leto) Kjer pa ni zakonitih, niti običajnih pravih dob oddajanju, nego se oddaja v najem le v gotovem oddelku leta in tedaj le po mesecih, tednih ali dnéh, onda mora lastnik hiše izpovedati najemščino, katero mu je poslopje v vsem letu zares prineslo in katere znabiti še pričakuje do konca istega leta.“ —

Kot najemščine same pa (tako piše § 15. tega pouka) ni izpovedati zgol gotovine, katera je bila pod tem naslovom zares pogojena, nego tudi vse, zaradi najema dogovorjene izpolnitve v denarjih, delu i. t. d. Semkaj spada torej tudi vse, kar donaša gostač hišnemu lastniku za popravljjanje poslopja, oziroma znesek, ki ga lastnik od dogovorjene najemščine odpušča, ali kolikor si je manj pogodi, da gostač popravlja, kar je pa dolžnost gospodarjeva in za kar davčni zakon dopušča odbitek 15, oziroma 30% od cele najemščine. Toda davka prost pa ostane oni znesek, kolikor se je najemščine več dogovorilo pri oddaji poslopja z vrtom, s hišno opravo ali z obrtno pravico vred; vender pa je tu izpovedati celo najemščino za obojni užitek in postranske pravice navesti posebej v določenem razpredelu tiskovine za najemščinsko izpoved. Koliko naj se v le-tem slučaju odbije od vse najemščine — ako uže sama zakupna pogodba ne razlikuje — oziroma, koliko so vredna gostačeva popravila, ali druga, namestu najemščine v denarji dogovorjena dela, to oceni sproti v to sestavljena komisija, primerjajoč dotično poslopje z jednaki poslopji, katera so se oddala brez takšnih postranskih pogojev.

Ako pri pregledu najemščinske izpovedi nastanejo pomisleki, je li pravična, pričeti je uradnim pôtem preiskavo. Ako se dovede, da so ti pomisleki opravičeni, da se je namreč dejanski zamolčala ali prikrila najemščina, naložiti je krivcu kazen po §-u 11. patenta o domarini. Takšen prekršek državnih davščin zakrivi: 1.) kedor najemščino kakeršna se je dogovorila, popolnem zamolči, ali pa jo izpove v manjšem, nego li dogovorjenem znesku; 2.) kedor najemni domarini podvrženo poslopje popolnem ali deloma pritaji; 3.) kedor sploh ne naznani, da se je znova oddalo stanovanje, katero je bilo kot prazno naznanjeno; 4.) kedor ne naznani, da se je najemščina povikšala potem, ko je uže oddal najemščinsko izpoved.

Prikritje najemščine kot prevara v državnih davščinah je konečno goljufija. Vender iz političnih ozirov davčni zakon ne določuje preiskave in posledic, katere veljajo za tak zločin. Nego kazni po §-u 11. ima namen prestreči, da bi kedo kaj odtegnil obdavčenju; iz tega namena kazni po določilu dvor. pis. dekr. z dne 30. junija 1824. l., št. 1568, tudi ni smeti premeniti v

zapor in kazen zastari po propisu dvor. dekr. z dne 9. maja 1832, št. 1454, po petih letih počenši z dnem, ko je prvičrat povabljen ali opominan obdolženec v to, da se uradno zasliši.

Kaznjivo pa je prikritje najemščine le tedaj, ako jo kedo nalašč, da bi prekršil najemno domarino, zamolči ali utaji, nikakor pa, niti brezpogojno, ako je hišni lastnik le pogršil pomoto v računu ali pisavi, kar pa mora dokazati. Neznanje propisov o prestopkih pa, katero sploh nikedar ne opraviči, tudi tukaj ne pride v poštev.

Manj pomenljiv je prestopok po zadnjem odstavku naved. §-a 11. Pouk za hišne lastnike, kako sestavljati in predlagati najemščinske izpovedi, veli v §-u 21., da naj izpovednik (to je lastnik, oziroma stalni uživalec poslopja, najemni domarini podvrženega) najemščinsko izpoved gostačem dá podpisati, češ potrdilo, da je najemščina resnično izpovedana, kakor dogovorjena. Ako gostač neresnično izpoved potrdi kot resnično, zapade kazni, katero je odmeriti v prikladnem razmerji z zamolčano najemščino. Glavna kazen zadene le izpovednika, ki izgubi zamolčano najemščino in mora namestu jedenkratnega rednega davka plačati najemne domarine dvojni znesek. Zamolčana najemščina pripade, kakor rečeno, navadno ovadniku kot ovadnina. Toda pravico do nje ima ovadnik po dvor. pis. dekr. z dne 16. marcija 1831, št. 691, le od takega prikritja, katero je v ovadbi določno naznanil, nikakor pa tudi od onega, katero se je zasledilo v preiskavi. Ovadnik pa, ki je zadolžil sam prestopok, neresnično izpoved potrdivši, sploh nima pravice do te nagrade, ker gotovo ni po zakonu, da se ob jednom komu daje plačilo in kazen v istem slučaju; k večjemu utegne se mu kazen odpustiti. V tem slučaju in tudi, ako se prikritje zasledi brez ovadbe uradnim pôtem, zapade vsa kazen na prid finančni upravi.

F. G.

